

569-101
Zašlano

ORGANIZACE A VEDENÍ PRŮZKUMU PŘI PŘÍPRAVĚ A VEDENÍ OBRANNÉ OPERACE FRONTU

Vymezení úlohy průzkumu, vyjádřené v Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA – Všeob-Ř-1, čl. 568. platí v plném rozsahu i pro operační stupeň. Toto je dáno objektivně dlouhodobými programy výstavby ozbrojených sil NATO a způsobem jejich přípravy, z čehož vyplývá i potřeba zabezpečení nepřetržité a vysoké stálé bojové pohotovosti ČSLA. A právě z tohoto pohledu má průzkum, zejména na operačním stupni, své nezastupitelné místo, protože jeho výsledky nám vytvoří předpoklady k včasnému a organizovanému uvedení vojsk do vyšších stupňů bojové pohotovosti.

Vzhledem k tomuto rozhodujícímu požadavku a zejména s přihlédnutím k vojenské doktríně členských států Varšavské smlouvy vystupují do popředí některé **zvláštnosti organizace a vedení průzkumu**, které jsou obsahem tohoto článku.

Je nutné zdůraznit, že i v míru musí být průzkum veden předurčenými silami i prostředky a organizován tak, aby bez zásadních změn bylo zabezpečeno plnění rozhodujících úkolů i při přípravě obranné operace. Ke splnění zmíněného základního požadavku je nezbytné zabezpečit především **efektivní využití všech zasazených sil a prostředků průzkumu, jejichž všestrannou připravenost ke zvýšení úsilí při jeho vedení** v souvislosti se změnami situace na sledovaných objektech, **vysokou připravenost řídicích zpravodajských orgánů** na jednotlivých stupních velení a **racionální organizaci informačního toku**. Současně s těmito odbornými opatřeními má významné místo i zabezpečení vysoké mobilizační připravenosti průzkumných svazků a útvarů jak armádního, tak i frontového kompletu.

Je zapotřebí, aby **plánování průzkumu** v obranné operaci vycházelo z úkolů, které budou plnit vojska frontu současně s důsledným respektováním možných směrů činnosti úderných uskupení nepřítele a rovněž i variantních činností vlastních vojsk.

V plánu průzkumu je nezbytné rozpracovat opatření na období přípravy obranné operace (do zahájení obranné operace) a v jednotlivých obdobích vedení obranné operace. Přitom velmi podrobně je žádoucí rozpracovat především opatření k zabezpečení včasného zjištění podkladů k uskutečnění hromadného palebného úderu při zahájení protivzdušné operace a po zahájení obranné operace.

Poznatky z operačních a odborně taktických cvičení svědčí o mnohých nedostacích, které v této oblasti, zejména při plánování průzkumu objektů prvního pořadí, ještě přetrvávají. Jejich podstata spočívá v přeceňování možností průzkumných orgánů a prostředků při zjišťování souřadnic objektů, především pohyblivých cílů, v šablonovitém rozpracování způsobu plnění úkolů vyčleněnými průzkumnými orgány a nezřídka i v nedostatečném teoretickém zvládnutí zvláštností organizace průzkumu do zahájení obranné operace i samostatnými zpravodajskými orgány.

Cílem průzkumu v obranné operaci frontu bude včas zjistit bezprostřední přípravy nepřítele k rozpoutání války, určit možnou dobu a způsob zahájení útočných operací, zjistit složení úderných uskupení a zámysl jejich použití s důrazem na předpokládané směry úderů.

K dosažení tohoto cíle je nezbytné zaměřit pozornost především na věrohodné zjištění údajů o mobilizačním a operačním rozvinování ozbrojených sil nepřítele uskupených jak v pásmu frontu, tak i v pásmu sousedů, dále na zjištění prostorů soustředění úderných uskupení a operačních záloh, rozmístění a složení taktického letectva, které do pásma frontu (nebo s využitím pásma frontu) může působit.

Zvláštní pozornost bude nutné zaměřit, kromě upřesnění prostorů rozmístění prostředků jaderného napadení, na včasné zjištění rozmístění míst velení vojskům a zbraňovým systémům a jejich možného manévru před zahájením útočných operací. Stranou pozornosti průzkumu nesmí zůstat ani opatření, která nepřítel může uskutečňovat k utajení při vytváření úderných uskupení.

Z předchozího stručného rozboru rozhodujících požadavků na cílevědomou organizaci průzkumu vyplývá i jeho mimořádná náročnost vzhledem k možnostem, které síly a prostředky průzkumu do zahájení obranné operace skutečně mají. Zkušenosti z operačních cvičení potvrzují především **nezbytnost komplexního vedení průzkumu** s cílem efektivně a koordinovaně využít možnosti jednotlivých druhů operačního průzkumu k dosažení stanoveného cíle.

Zvláštní pozornost vyžaduje především nepřetržité vedení průzkumu objektů prvního pořadí, které musí být neustále pod kontrolou některého z druhů průzkumu. Jejich přesné rozmístění a situaci, ve které se nacházejí, je nutné systematicky upřesňovat.

Pro zabezpečení podmínek k plnění úkolů průzkumu bude mít zvláštní význam včasné vyvedení zejména útvarů **rádiového a radiotechnického průzkumu** do prostorů v operační sestavě (prostorů bojového rozmístění). To proto, aby v době, kdy bezprostřední přípravy nepřítele k zahájení agrese narůstají, neuskutečňovaly žádný manévry a nebyly sníženy jejich možnosti k vedení průzkumu. Obdobnou

zásadu je žádoucí uplatnit i u dalších sil a prostředků průzkumu, především však u útvarů speciálního průzkumu a jejich hotovostních sil a u letek bezpilotních prostředků.

U útvarů rádiového a radiotechnického průzkumu je přitom nutné brát v úvahu i potřebu důsledného plánování účelného rozmístění sil a prostředků na stupni armády a frontu navzájem s přihlédnutím ke způsobu vedení tohoto druhu průzkumu již v míru a zabezpečit tak jeho plnohodnotné vedení až do vlastního zahájení agrese. Přitom tomuto důležitému požadavku není při operačních cvičeních věnována vždy odpovídající pozornost.

Při řešení problematiky rádiového a radiotechnického průzkumu je nutné zdůraznit, že až **do zahájení agrese má zcela nezastupitelné místo při vedení průzkumu z vlastního území.**

Současně s rádiovým a radiotechnickým průzkumem povedou aktivní průzkum podél státní hranice průzkumné letouny a vrtulníky, přičemž úsilí těchto prostředků musí postupně narůstat. Ve zvláštních případech nelze vyloučit ani použití jednotlivých průzkumných letounů a bezpilotních prostředků k letu s narušením státní hranice (po schválení nadřízeným štábem).

Útvary speciálního určení budou po vyvedení do prostorů v operační sestavě dokončovat bojovou přípravu vyčleněných průzkumných skupin a odřadů. Pozornost je nutné zaměřit především na přípravu těch orgánů, které budou plnit průzkumné a speciální úkoly ještě do zahájení agrese. Nezbytnou podmínkou pro splnění těchto úkolů je jejich včasné vyvedení do blízkosti státní hranice, na předpokládané směry zasazení, kde jim musí být upřesněn úkol v závislosti na výsledcích jiných druhů průzkumu, zejména rádiového a v plném rozsahu bude ukončena příprava k zasazení. Při řešení otázek součinnosti v rámci upřesnění úkolů je zapotřebí podrobně rozpracovat především součinnost s orgány Pohraniční stráže k zabezpečení organizovaného zahájení plnění úkolů.

Obdobná opatření jako u hotovostních sil speciálního průzkumu v závislosti na konkrétní situaci mohou být uskutečňována i u některých vyčleněných orgánů **hloubkového průzkumu.**

Zcela zvláštní místo v období přípravy obranné operace bude mít **operační agenturní průzkum.** Jeho organizace a vedení jsou spojeny s řadou zvláštností a specifik, které překračují rámec tohoto článku. Možnosti agenturních prostředků je však nutné hodnotit velmi reálně a nelze připustit v tomto smyslu žádnou krajnost. V současných podmínkách je však nezbytné počítat i s tím, že tyto prostředky se mohou významným způsobem podílet také na vedení průzkumu v přihraničním prostoru.

Výslednou efektivnost průzkumu v období přípravy k vedení obranné operace bude výrazně ovlivňovat **organizace práce a připravenost zpravodajských orgánů** na řídicích stanovištích průzkumu. V této oblasti, v závislosti na stupni sladění, je stále dost možností k dalšímu zlepšení. A to nejen z hlediska dosa-

žení vysoké profesionalizace zpravodajských orgánů, ale i dalším zaváděním prostředků automatizace, čímž se finální oblast zpravodajského zabezpečení dostane na úroveň, která má odpovídat současným podmínkám.

Po zahájení obranné operace je průzkum veden bez omezení, maximálním úsilím s vyčleněním pouze nezbytné části sil i prostředků do zálohy průzkumu (především speciálního průzkumu). **Hlavní úlohu** v tomto období bude plnit vzdušný a speciální průzkum, v operační hloubce agenturní průzkum.

Průzkumné letectvo frontu působí v rámci hromadných úderů frontového letectva, ale i samostatně v souladu s úkoly plánu průzkumu frontu, který je zapotřebí důsledně sladit s velitelstvím letectva. Nezbytnou podmínkou efektivního využití možností průzkumného letectva je jeho centralizace na stupni frontu. Myslím, že vyčleňování části úsilí pro podřízené stupně velení v průběhu obranné operace je neúčelné.

Významnou úlohu má i použití **bezpilotních prostředků vzdušného průzkumu**, především k průzkumu důležitých objektů rozmístěných v prostorech se silnou a nenarušenou PVO.

Vedení **speciálního průzkumu** v obranné operaci bude mít některé zvláštnosti, které vyplývají z rozmístění hlavních objektů speciálního průzkumu v sestavě úderných uskupení nepřítele. Zmenší se hloubka plnění úkolů, dojde k omezení manévru orgánů tohoto druhu průzkumu a zřejmě se zvýší podíl speciálních úkolů převážně diverzního charakteru, zejména u frontových prostředků.

Současně se zahájením bojové činnosti, kdy dojde k výraznému vystupňování aktivity radioelektronických prostředků, se značně zvýší možnosti **rádiového a radiotechnického průzkumu**. V tomto období je nutné výrazně zvětšit počet pracovišť rádiového odposlechu, předurčených pro pátrání po nových, dosud nezjištěných objektech rádiového průzkumu. Vzhledem ke koaličnímu charakteru úderných uskupení nepřítele a jeho možnému posílení z hloubky je zapotřebí mít v útvarech rádiového a radiotechnického průzkumu připravené specialisty k vyhodnocení provozů vedených dalšími západními jazyky.

Je samozřejmé, že po zahájení obranné operace se síly a prostředky jednotlivých druhů průzkumu nevyhnou **ztrátám**, které v některých případech, zejména u speciálního průzkumu, mohou být i dost značné. Proto pozornost štábů a především zpravodajských útvarů a svazků je nezbytné zaměřit i na jejich včasné doplňování osobami, bojovou, speciální a spojovací technikou.

Při přípravě frontového **protiúderu** nedojde pravděpodobně k zásadnějším změnám v použití sil a prostředků průzkumu. Základním požadavkem bude především efektivní využití zasazených průzkumných orgánů, včasné upřesnění úkolů a jejich vzájemné sladění, zejména při změně rozhraní armád. I nadále je nezbytné zachovávat potřebnou **zálohu průzkumu** k zabezpečení narůstání jeho úsilí po zahájení protiúderu a především při přechodu vojsk frontu do protiútku.

Organizace a vedení průzkumu při přípravě a v průběhu obranné operace frontu je bezesporu složitým a tvořivým procesem, který vyžaduje vysokou profesionální připravenost zpravodajských orgánů, cílevědomost v plánování průzkumu, hluboké odborné znalosti a bojovou pohotovost průzkumných útvarů a svazků. Jsem přesvědčen, že i **vydání předpisu Operační průzkum** tomu plně napomůže.

Úspěšné splnění úkolů průzkumu ovlivňuje především komplexní použití všech sil a prostředků průzkumu, trvalá modernizace speciální průzkumné a spojovací techniky a důsledné zavádění prostředků automatizace.

...rozpracování otázek organizace a možností vlastního průzkumu, rozdělení úsilí a koordinace všech jeho druhů pod jednotným zámyslem, mechaniku předávání zpráv, jejich vyhodnocení a vytváření podmínek pro zabezpečení rychlého pronikání k jednotlivým štábům a palebným prostředkům, opatření proti průzkumné činnosti nepřítele a její maření...

(Směrnice pro operační a mobilizační přípravu ve výcvikovém roce 1988–1989)
